

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

Bruksela, 22 listopada 2004 r.

15074/04

**CORDROGUE 77
SAN 187
ENFOPOL 178
RELEX 564**

NOTA

Od: Sekretariat Generalny

Do: Rada Europejska

Dotyczy: Strategia Antynarkotykowa UE (2005-2012)

Przedmowa

1. W dniach 17 i 18 czerwca 2004 r., Rada Europejska wezwała Radę do uzgodnienia wniosków w sprawie nowej Strategii Antynarkotykowej UE na lata 2005-2012 nie później niż do grudnia 2004 r. Ramy i priorytety ustanowione w nowej Strategii mają służyć jako podstawa dla dwóch kolejnych czteroletnich planów działań UE w zakresie narkotyków.
2. Niniejsza nowa Strategia Antynarkotykowa opiera się przede wszystkim na podstawowych zasadach prawa UE i w każdym względzie przestrzega podstawowych zasad Unii, takich jak: szacunek dla godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, solidarności, zasad państwa prawnego i praw człowieka. Ma na celu ochronę i podniesienie poziomu dobrobytu społeczeństw i jednostek, ochronę zdrowia publicznego, zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego i przyjęcie zrównoważonego, zintegrowanego podejścia do problemu narkotyków.
3. Strategia oparta jest również na odpowiednich konwencjach ONZ (Jednolita Konwencja ONZ o środkach odurzających z 1961 r. zmieniona protokołem z 1972 r., Konwencja o substancjach psychotropowych z 1971 r. oraz Konwencja o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 1988 r.), które stanowią ważne instrumenty prawne, których celem jest zwalczanie problemów związanych z narkotykami. Ponadto Specjalna Sesja Zgromadzenia ONZ w sprawie narkotyków, która miała miejsce w 1998 r. potwierdziła znaczenie zintegrowanego i zrównoważonego podejścia, w którym zmniejszenie podaży i popytu stanowią uzupełniające się elementy polityki antynarkotykowej.
4. Strategia została sporządzona zgodnie z obecnie obowiązującymi ramami prawnymi EU i traktatami WE oraz na podstawie odpowiednich uprawnień Unii, Wspólnoty i poszczególnych Państw Członkowskich, przy właściwym poszanowaniu zasady pomocniczości i proporcjonalności. Strategia bierze także pod uwagę przyszłą Konstytucję UE.

Problem narkotyków jest obserwowany głównie na poziomie lokalnym i krajowym, lecz stanowi globalne zagadnienie, które należy rozwiązywać w kontekście ponadnarodowym.

Działania prowadzone na poziomie UE odgrywają ważną rolę w tym względzie .

W wymiarze ogólnym, wysiłki UE skierowane są na koordynację działań poszczególnych zaangażowanych stron. W dziedzinie zdrowia publicznego, Wspólnota uzupełnia działania Państw Członkowskich w celu zmniejszenia szkodliwych dla zdrowia skutków zażywania narkotyków, co obejmuje informację i profilaktykę. Co się tyczy prekursorów chemicznych, które mogą zostać wykorzystane do produkcji nielegalnych narkotyków, prawodawstwo WE zapewnia ramy dla kontrolowania handlu prekursorami zarówno na terenie Wspólnoty jak i z państwami trzecimi. W odniesieniu do prania pieniędzy, prawodawstwo wspólnotowe przewiduje wiele środków mających na celu również zapobieganiu praniu dochodów pochodzących z handlu narkotykami. Co się tyczy wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, współpraca pomiędzy policją, służbami celnymi i władzami sądownym stanowi kluczowy element zapobiegania i zwalczania nielegalnego handlu narkotykami. W tym kontekście, przyjęcie decyzji ramowej w sprawie nielegalnego handlu narkotykami stanowi ważny krok ustanawiający minimalne przepisy w sprawie elementów składowych przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami. Ponadto w obszarze stosunków zewnętrznych UE podejmuje działania na arenie międzynarodowej w połączeniu z inicjatywami politycznymi, takie jak plany działań i dialog dotyczący narkotyków z różnymi organizacjami na całym świecie, jak również udziela wsparcia za pośrednictwem programów rozwoju.

5. Celem niniejszej strategii Unii Europejskiej jest dodanie wartości krajowym strategiom przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad pomocniczości i proporcjonalności określonych w Traktatach. Strategia ta podkreśla, że Państwa Członkowskie powinny wziąć pod uwagę wpływ, jaki strategie krajowe mają na inne Państwa Członkowskie, sposoby na jakie poszczególne strategie krajowe Państw Członkowskich mogą się uzupełniać oraz wkład, jaki strategie te mogą wnieść w osiągnięcie celów strategii Unii Europejskiej. Ma ona również za zadanie umożliwienie wykorzystania dynamiki i potencjalnych działań na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i ponadnarodowym oraz maksymalne wykorzystanie dostępnych zasobów. Ograniczenia organizacyjne i finansowe Państw Członkowskich i instytucji UE są również brane pod uwagę.
6. Ponadto niniejsza Strategia opiera się na Strategii i planie działań UE w zakresie narkotyków 2000-2004 oraz bierze pod uwagę te teksty jak również średniookresową ocenę planu działań, odpowiedź Rady na średniookresową ocenę i wyniki Oceny Końcowej.

§1. Wstęp

7. Problem narkotyków może być analizowany z różnych perspektyw, od politycznej, przez zdrowotną, badawczą do codziennej praktyki w tej dziedzinie i współpracy operacyjnej mającej na celu przeciwdziałanie nielegalnemu handlowi narkotykami. Prawodawstwo i polityki dzięki którym podejście to będzie realizowane muszą uwzględniać wszystkie te aspekty i łączyć je w spójne i konsekwentne wnioski.

8. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) oraz raporty roczne Europolu opisują bieżącą sytuację w zakresie narkotyków w UE. Pomimo faktu, że wzorce spożycia narkotyków zawsze różniły się w poszczególnych 25 Państwach Członkowskich UE, szczególnie pod względem skali tego zjawiska, nowe problemy pojawiły się w niektórych obszarach i nie ma danych, które wskazywałyby na znaczący spadek spożycia narkotyków. Niemniej jednak liczba przypadków szkód zdrowotnych spowodowanych zażywaniem narkotyków i związanych z tym zgonów ustabilizowała się, a nawet spadła. Przepisy dotyczące leczenia osób zażywających narkotyki zostały zaostrzone a usługi rozszerzone. Co się tyczy zmniejszenia podaży, możemy stwierdzić, że pomimo godnych uwagi i często uwieńczonych sukcesem wysiłków zarówno na poziomie krajowym i UE, nielegalny handel narkotykami pozostaje jedną z najbardziej dochodowych działalności zorganizowanych grup przestępczych w UE. Powyższe fakty podkreślają konieczność prowadzenia w nadchodzących latach aktywnych działań w zakresie narkotyków.

9. Wyniki końcowej oceny Strategii i planu działań UE w zakresie narkotyków 2000-2004 wskazują, że poczyniono postępy w osiąganiu niektórych celów obecnej strategii. Ponadto wiele działań określonych w obecnym planie działań zostało wdrożonych lub jest na różnych etapach realizacji. Niemniej jednak dostępne dane nie wskazują na znaczące obniżenie liczby osób zażywających narkotyki lub na to, że dostępność narkotyków została zmniejszona w istotny sposób.

Wyniki końcowej oceny prowadzą do następujących wniosków:

- Powinny zostać określone jasne i dokładne cele i priorytety, które można przełożyć na wskaźniki i działania operacyjne przyszłych planów działań z jasno określonym zakresem odpowiedzialności i nieprzekraczalnymi terminami ich realizacji.
- Należy kontynuować postępy w zakresie dostępności, jakości i porównywalności informacji dotyczących monitorowania sytuacji w zakresie narkotyków.

- Wieloletni program wzmacniający przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinien odzwierciedlać cele nowych strategii antynarkotykowych i planów działań w zakresie narkotyków.
- Prace Grupy Horyzontalnej ds. Narkotyków (HDG) powinny przede wszystkim koncentrować się na rozwoju i monitorowaniu realizacji działań określonych w przyszłych planach działań UE w zakresie narkotyków, jak również na odgrywaniu wiodącej roli w koordynowaniu prac innych grup roboczych Rady nad kwestiami związanymi z narkotykami.

10. Zważywszy na Traktaty, inne odpowiednie dokumenty określające politykę europejską i doświadczenia ostatniej dekady, Rada określa dwa ogólne cele w odniesieniu do narkotyków. Mogą one zostać sformułowane w następujący sposób:

- UE ma na celu przyczynianie się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony zdrowia, dobrobytu i spójności społecznej poprzez uzupełnienie działań Państw Członkowskich skierowanych na zapobieganie i ograniczanie spożycia narkotyków, uzależnienia od oraz szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków.
- EU i jej Państwa Członkowskie mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa dla ogółu społeczeństwa poprzez podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie produkcji narkotyków, transgranicznemu nielegalnemu handlowi narkotykami i nielegalnemu wykorzystaniu prekursorów oraz poprzez zintensyfikowanie działań zaradczych skierowanych przeciwko przestępczości związanej z narkotykami z wykorzystaniem skutecznej współpracy w ramach wspólnego podejścia.

Przy realizacji tych celów, UE potwierdza zakres swoich obowiązków w odniesieniu do problemu narkotyków obserwowanego na całym świecie, zarówno jako konsument środków odurzających i substancji psychotropowych pochodzących z państw trzecich jak i producent i eksporter w szczególności narkotyków syntetycznych. UE postanawia zająć się tymi problemami.

11. Obecne zintegrowane, multidyscyplinarne i zrównoważone podejście polegające na zmniejszeniu popytu i podaży będzie w przyszłości nadal stanowić podstawę dla podejścia Unii do problemu narkotyków. Podejście to wymaga współpracy i koordynacji. Biorąc pod uwagę szeroki zakres problemu, taka współpraca i koordynacja będzie musiała być dalej rozwijana nie tylko w wielu sektorach, z uwzględnieniem opieki społecznej, służby zdrowia, edukacji, wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, lecz również w ramach stosunków z krajami nie będącymi Państwami Członkowskimi i na innych odpowiednich forach. Zrównoważone podejście do problemu narkotyków wymaga również odpowiednich konsultacji z dużą liczbą centrów naukowych, specjalistów, przedstawicieli organizacji pozarządowych, społeczeństwa obywatelskiego i społeczności lokalnych.

12. Strategia antynarkotykowa Unii na lata 2005-2012 podkreśla znaczenie większego wykorzystania istniejących instrumentów. Lecz akcentuje ona również chęć UE do tworzenia nowych instrumentów w celu sprostania wyzwaniom, które się pojawią podczas realizacji tej strategii.
- Strategia jednoznacznie sugeruje zastosowanie „tematycznego” lub „regionalnego” podejścia, które w niektórych przypadkach może być odpowiednie. Oznacza to, że Państwa Członkowskie, aby rozwiązać w skuteczny i efektywny sposób wspólny problem mogą wykorzystać opcję zintensyfikowanej współpracy (operacyjnej). Inne Państwa Członkowskie, które mają innego rodzaju problemy mogą podjąć decyzję co do tego, czy uczestniczyć we wszelkich inicjatywach tego rodzaju. Rada będzie informowana o odpowiednich postępach w odniesieniu do takich inicjatyw za pośrednictwem HDG.
13. Strategia koncentruje się na dwóch obszarach polityki, jakimi są zmniejszenie popytu i zmniejszenie podaży oraz na dwóch zagadnieniach o szerokim przekroju, jakimi są współpraca międzynarodowa i badania oraz informacja i ocena. Aby ułatwić praktyczną realizację Strategii, na jej podstawie zostaną opracowane dwa kolejne plany działań w zakresie narkotyków opisujące określone interwencje i działania. Po przeprowadzeniu konsultacji z EMCDDA i Europolem, Komisja zobowiązuje się przedstawić na początku 2005 r. wniosek dotyczący planu działań w zakresie narkotyków na lata 2005-2008, który zostanie przedstawiony do konsultacji Parlamentowi Europejskiemu i do zatwierdzenia Radzie. Odpowiednie konsultacje z dużą grupą ekspertów, specjalistów i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego będą również miały miejsce.
- Komisja sporządzi roczne raporty z oceny stanu realizacji działań zawartych w planie działań, które zostaną przedstawione do rozpatrzenia Radzie. W 2008 r, Komisja sporządzi ocenę wpływu w celu przedstawienia Parlamentowi Europejskiemu do konsultacji, a następnie do zatwierdzenia Radzie drugiego planu działań na lata 2009-2012. W latach 2009-2012, Komisja będzie nadal przygotowywać roczne przeglądy z postępów, a w 2012 r. przeprowadzi ogólną ocenę Strategii Antynarkotykowej UE i planów działań dla Rady i Parlamentu Europejskiego.
- Oba plany działań będą zawierać ramy i harmonogram realizacji wnioskowanych działań. Na podstawie rocznych raportów z postępów, ramy te będą mogły być dostosowywane, jeżeli pojawią się znaczące zmiany w sytuacji w zakresie narkotyków w UE w czasie trwania planów działań.

14. Biorąc pod uwagę obecną sytuację w zakresie narkotyków w każdym z 25 Państw Członkowskich i jej zróżnicowanie w poszczególnych regionach, Państwach Członkowskich i grupach Państw Członkowskich, działania zostaną wybrane do uwzględnienia ich w planach działań na podstawie pięciu kryteriów:
1. Działania na poziomie UE muszą zapewniać widoczną wartość dodaną, a ich wyniki muszą być wymierne i realistyczne. Zamierzone wyniki powinny być określone z góry.
 2. Plany działań muszą wyraźnie określać ramy czasowe w jakich działania powinny zostać zrealizowane (najlepiej w okresie trwania planu działań) jak również osoby odpowiedzialne za ich realizację i składanie raportów z ich realizacji.
 3. Działania muszą przyczyniać się bezpośrednio do osiągnięcia przynajmniej jednego z celów lub priorytetów określonych w Strategii.
 4. Interwencje muszą być opłacalne.
 5. W każdej dziedzinie musi być ograniczona liczba interwencji lub działań.
15. Inicjatywy w dziedzinie zmniejszenia popytu lub podaży mogą mieć wzajemny wpływ na siebie. Wzywa się Komisję do uwzględnienia tego przy opracowywaniu inicjatyw w dziedzinie zmniejszenia popytu i podaży, np. poprzez promowanie badań i wymiany najlepszych praktyk, które skupiają się na takich związkach. Co się tyczy tego zagadnienia. Komisja i Rada będą stale korzystać z wiedzy i doświadczenia dostępnych w wyspecjalizowanych organizacjach, zarówno w UE (EMCDDA, Europol, Eurojust i Europejska Sieć na rzecz Zapobiegania Przestępczości) oraz poza nią (Rada Europy, Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkomanii i Przestępczości (UNODC)). Komisja, Rada i Parlament Europejski będą również zachęcane do zapewnienia wyraźnej koordynacji pomiędzy ich własnymi działaniami w zakresie narkotyków. W ramach Rady, Horyzontalna Grupa Robocza ds. Narkotyków będzie odgrywać kluczową rolę w tych działaniach.
16. Do końca 2012 r., postępy powinny zostać poczynione w zakresie wszystkich priorytetów w dziedzinach określonych w Strategii. Zostanie to osiągnięte za pomocą interwencji i działań na poziomie poszczególnych Państw Członkowskich, grup Państw Członkowskich lub całej UE i we współpracy z państwami trzecimi i międzynarodowymi organizacjami takimi jak Rada Europy i Organizacja Narodów Zjednoczonych. Komisja, we współpracy z EMCDDA, Europolem i Państwami Członkowskimi, przeprowadzi ocenę strategii i planów działania w zakresie narkotyków.

§ 2. Koordynacja

17. Koordynacja jest kluczem do ustanowienia i realizacji udanej strategii antynarkotykowej. Przystąpienie dziesięciu nowych państw do Unii Europejskiej sprawia, że problem ten staje się coraz bardziej naglący. Jego znaczenie zostało podkreślone w komunikacie Komisji Europejskiej na ten temat wydanym pod koniec 2003 r.¹. Aby osiągnąć zintegrowane, multidyscyplinarne i zrównoważone podejście do problemu, mechanizm koordynacji UE opisany poniżej powinien być dalej rozwijany w celu ułatwienia i usprawnienia współpracy na wszystkich poziomach i przyczynienia się do realizacji celów niniejszej Strategii i planów działań, które będą z niej wynikać. Plany działań powinny uwzględniać działania, które przyczynią się do dalszego rozwoju europejskiego mechanizmu koordynacji.
18. Koordynacja polityki antynarkotykowej na poziomie UE powinna mieć miejsce za pośrednictwem HDG. Zadania HDG to, po pierwsze, opracowanie klarownej i spójnej polityki antynarkotykowej, która zostanie przyjęta przez Radę i, po drugie, realizacja tej polityki w imieniu Rady. Aby to osiągnąć, HDG zastosuje mechanizmy strategii i planów działań w celu zapewnienia, że działania skierowane przeciwko nielegalnym narkotekom podejmowane na poziomie UE są właściwie i skutecznie koordynowane między sobą i z działaniami podejmowanymi na poziomie Państw Członkowskich. HDG będzie spełniać swoją rolę bez wykluczania innych grup roboczych i instytucji z realizacji funkcji, które znajdują się w zakresie ich określonych uprawnień. Jednak powinna ona:
- monitorować i, jeżeli jest to wymagane, przyspieszać działania we wszystkich innych organach UE, które są odpowiedzialne za realizację strategii antynarkotykowej;
 - pomagać w celu unikania powielania się prac w samej grupie i w poszczególnych organach;
 - sygnalizować rozbieżności;
 - sugerować podjęcie inicjatyw tam, gdzie jest to wymagane.

¹ CORDROGUE 98 / COM (2003) 681 Końcowy

19. Aby umożliwić jej realizację wiodącej roli w zakresie narkotyków, HDG powinna być informowana o odpowiednich postępach na poziomie krajowym i o działaniach podejmowanych przez inne odpowiednie grupy robocze Rady, takie jak Grupy Robocze ds. Współpracy Policji i Władz Celnych, Multidyscyplinarna Grupa ds. Przestępczości Zorganizowanej, Grupa Robocza ds. Zdrowia, Grupa Robocza do Spraw Gospodarczych, oraz, tam gdzie to ma zastosowanie, wspólne grupy robocze ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Jednocześnie, należy nie tylko informować te grupy robocze o treści strategii antynarkotykowej, lecz również powinny być one zaangażowane w realizację planów działań.
20. Jednym z obszarów w których koordynacja ma ogromne znaczenie jest współpraca międzynarodowa (tj. poza granicami UE). Wymagana jest bardziej skuteczna koordynacja pomiędzy UE a międzynarodowymi partnerami europejskimi. HDG powinna regularnie poświęcać uwagę aspektom zewnętrznym polityki antynarkotykowej. Powinna zapewnić wymianę informacji i przygotować wspólne stanowiska UE dotyczące elementów stosunków zewnętrznych polityki antynarkotykowej UE.
21. Władze krajowe odpowiedzialne za koordynację zagadnień i polityk związanych z narkotykami będą przyczyniać się do praktycznej realizacji planów działań UE w kontekście realizacji programów krajowych. Dlatego ważne jest by takie władze krajowe były informowane o ogólnych postępach prac HDG i vice versa). Prezydencja Rady w regularnych odstępach czasu, zasadniczo dwa razy do roku, będzie zapewniać możliwości aby krajowi koordynatorzy ds. narkotyków lub osoby odpowiedzialne za koordynację zagadnień i polityk w zakresie narkotyków mogli się spotkać w celu wymiany informacji nt. krajowych postępów i dokonania oceny możliwości zacieśnienia współpracy.

§3. Obszar polityki: zmniejszenie popytu

22. W dziedzinie zmniejszania popytu, Strategia Antynarkotykowa UE na lata 2005-2012 ma na celu osiągnięcie następujących konkretnych i możliwych do określenia wyników:

Wymierne zmniejszenie zażywania narkotyków, uzależnienia oraz szkód zdrowotnych i ryzyk społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków poprzez opracowanie i usprawnienie skutecznego i zintegrowanego, wszechstronnego systemu zmniejszania popytu opartego na wiedzy, z uwzględnieniem zapobiegania, wczesnego interweniowania, leczenia, zmniejszania szkód, rehabilitacji i środków społecznej reintegracji w ramach Państw Członkowskich UE. Środki mające na celu zmniejszenie popytu na narkotyki muszą uwzględniać problemy zdrowotne i społeczne spowodowane zażywaniem nielegalnych środków psychoaktywnych i zażywaniem różnego rodzaju narkotyków w połączeniu z legalnymi środkami psychoaktywnymi takimi jak tytoń, alkohol i leki.

23. Taki system zmniejszania popytu pociąga za sobą konieczność stosowania następujących środków z wykorzystaniem wszystkich opcji dostępnych na podstawie najnowszych osiągnięć naukowych:

- zapobieganie sięganiu po narkotyki;
- zapobieganie temu, by eksperymentalne zażywanie przekształciło się w regularne zażywanie;
- wczesne interweniowanie w przypadku ryzykownych schematów konsumpcji;
- zapewnienie programów leczenia;
- zapewnienie programów rehabilitacji i reintegracji społecznej;
- zmniejszenie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków

Wszystkie te środki uzupełniają się nawzajem i powinny być przedstawiane w zintegrowany sposób i w efekcie końcowym przyczyniać się do zmniejszenia spożycia i uzależnienia od narkotyków oraz do zmniejszenia konsekwencji zdrowotnych i społecznych związanych z zażywaniem narkotyków.

24. Ze względu na potrzebę osiągnięcia wartości dodanej na poziomie europejskim, wzywa się Radę i Komisję do nadania priorytetu następującym obszarom i uwzględnienia ich w kolejnych planach działań za pomocą wspólnego działania, transferu wiedzy i doświadczenia oraz zintensyfikowanej współpracy pomiędzy Państwami Członkowskimi, szczególnie w obszarach operacyjnych. W tym względzie konieczne jest także wzięcie pod uwagę różnych poziomów ryzyka zdrowotnego związanego z różnymi formami zażywania narkotyków (takimi jak zażywanie różnych rodzajów narkotyków) lub okresów życia i określonych sytuacji (takich jak wczesny okres dorastania, ciąża, prowadzenie samochodu pod wpływem narkotyków).
25. Następujące priorytety określono w dziedzinie zmniejszenia popytu:
1. Zwiększenie dostępu do i skuteczności programów prewencyjnych (od wstępnego wpływu do trwałego działania) oraz podnoszenie świadomości ryzyka zażywania środków psychoaktywnych i ich konsekwencji. W tym celu, środki prewencyjne powinny uwzględniać czynniki wczesnego ryzyka, wykrywanie, ukierunkowaną prewencję, oraz prewencję opartą na rodzinie/społeczności lokalnej.
 2. Zwiększenie dostępu do programów (środków) wczesnej interwencji szczególnie skierowanych do młodych ludzi, którzy eksperymentują z zażywaniem środków psychoaktywnych.
 3. Zwiększenie dostępu do skierowanych do konkretnych grup i zróżnicowanych programów leczenia, z uwzględnieniem zintegrowanej opieki psychospołecznej i farmakologicznej. Normy skuteczności programów leczenia powinny być poddawane ciągłej ocenie. Leczenie problemów zdrowotnych wynikających z zażywania środków psychoaktywnych powinno stanowić integralną część polityki zdrowia.
 4. Zwiększenie dostępu do usług skierowanych na zapobieganie i leczenie HIV/AIDS, zapalenia wątroby, innych infekcji, chorób i szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków.

§4. Obszar polityki: zmniejszenie podaży

26. W dziedzinie zmniejszania podaży, Strategia Antynarkotykowa UE i plany działań na lata 2005-2012 mają na celu osiągnięcie następujących konkretnych i możliwych do określenia wyników do 2012 r.:

Wymierne zwiększenie wydajności, skuteczności i wiedzy nt. interwencji organów ścigania i działań UE i jej Państw Członkowskich wymierzonych w produkcję, nielegalny handel, niezgodne z prawem wykorzystanie prekursorów, z uwzględnieniem nielegalnego wykorzystania prekursorów narkotyków syntetycznych przywożonych do UE, nielegalny handel narkotykami i finansowanie terroryzmu, pranie pieniędzy w związku z przestępczością związaną z narkotykami. Powinno to zostać osiągnięte poprzez skupienie się na przestępczości zorganizowanej związanej z narkotykami z wykorzystaniem istniejących instrumentów i struktur, a w stosownych przypadkach, wybierając współpracę regionalną lub tematyczną oraz poszukując środków wzmacniających działania prewencyjne w odniesieniu do przestępczości związanej z narkotykami.

27. W dziedzinie egzekwowania prawa i sądowego wymiaru, polityka antynarkotykowa powinna skupiać się na następujących priorytetach i działaniach wybranych odpowiednio do włączenia w plany działań:

1. *Wzmocnienie współpracy organów ścigania UE zarówno na poziomie strategicznym jak i zapobiegania przestępczości w celu wzmocnienia działań operacyjnych w zakresie narkotyków i nielegalnego wykorzystania prekursorów, współpracy dotyczącej zagadnień produkcji transgranicznego nielegalnego handlu narkotykami (w obrębie UE), sieci przestępczych zaangażowanych w te działania i powiązanych z nimi poważnych przestępstw, przy poszanowaniu zasady pomocniczości.*

Współpraca strategiczna na poziomie EU w obszarze egzekwowania prawa w odniesieniu do narkotyków i prekursorów powinna priorytetowo traktować te zagadnienia i formy przestępczości, które mają wpływ na UE jako całość i tym samym jednoznacznie zapewniają wartość dodaną wszystkim Państwom Członkowskim. Obejmuje to produkcję, transgraniczny nielegalny handel narkotykami (w obrębie UE) sieci przestępcze zaangażowane w te działania i związaną z nimi poważną przestępczość. Ponadto, podczas gdy działania strategiczne są wymagane w celu ograniczenia napływu do UE narkotyków z państw trzecich, konieczne jest również ograniczenie napływu narkotyków z UE do państw trzecich.

W celu realizacji tego priorytetu, konieczne jest by zarówno decydenci jak i organy ścigania, zarówno krajowe jak i na poziomie UE poszerzały i dzieliły się swoją wiedzą. Można to osiągnąć poprzez wymianę najlepszych praktyk, ujednolicenie oraz prowadzenie strategicznych i operacyjnych analiz fenomenu przestępczości związanej z narkotykami. Wykrywanie nowych trendów związanych z przestępczością narkotykową w wyżej wymienionych dziedzinach będzie mieć wpływ na podejmowanie decyzji, a w ostatecznym rozrachunku na ustalenie priorytetów egzekwowania prawa UE w tej dziedzinie.

Ambicja ta nie może zostać zrealizowana bez wzmocnienia, za pośrednictwem UE, współpracy i struktur współpracy pomiędzy organami ścigania. Szczególną uwagę należy zwrócić na egzekwowanie prawa w odniesieniu do prania pieniędzy w związku z nielegalnym handlem narkotykami, na nielegalny handel narkotykami i finansowanie terroryzmu oraz konfiskatę majątku. Należy dalej zbadać zaangażowanie Eurojustu w tym względzie.

Ustanowienie priorytetów w odniesieniu do form poważnej przestępczości w tworzeniu polityk nie oznacza, że Państwa Członkowskie nie mają całkowitej swobody w podejmowaniu dodatkowych działań (na przykład skierowanych przeciwko drobnej przestępczości), samodzielnie lub we współpracy z innymi Państwami Członkowskimi i/lub państwami trzecimi.

2. *Zintensyfikowanie skutecznej współpracy w dziedzinie egzekwowania prawa pomiędzy Państwami Członkowskimi stosującymi istniejące instrumenty i struktury.*

Wiele instrumentów i struktur zostało opracowanych w ostatnich latach, na przykład Decyzja Ramowa ustanawiająca minimalne przepisy dotyczące elementów składowych czynów przestępczych i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami, Wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze, Europejski Nakaz Aresztowania, Europol i Eurojust, Jednostka wywiadu finansowego, środki konfiskaty majątku, Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych przeciwko Międzynarodowej Przestępczości Zorganizowanej i Protokoły do niej.

Potencjał tych instrumentów i struktur powinien zostać w pełni wykorzystany. Unia i Państwa Członkowskie powinny dowiedzieć się więcej na temat ich skuteczności, wpływu i pełnego potencjału przed wprowadzeniem nowych środków i regulacji na poziomie całej UE. Należy unikać powielania i pokrywania się środków, oraz jak najskuteczniej wykorzystywać zasoby.

Rola, jaką ma odgrywać Europol w koordynowaniu zbierania i rozpowszechniania danych i informacji wywiadowczych w znacznej mierze jest uzależniona od informacji jakie otrzymuje on od Państw Członkowskich. Państwa Członkowskie muszą zbadać sposoby zwiększenia intensywności systematycznego składania sprawozdań nt. takich materiałów.

Opcje stworzone w Konwencji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych podpisanej w 2000 r. muszą być uznane za mające szczególne znaczenie w tym względzie i ściśle rozważane przy rozwiązywaniu problemów związanych z przestępczością związaną z narkotykami.

3. *Zapobieganie i karanie za nielegalny przywóz i wywóz środków odurzających i psychotropowych, z uwzględnieniem terytoriów innych Państw Członkowskich.*

Chociaż strategia podkreśla znaczenie odpowiedniego poszanowania zasady pomocniczości, potwierdza również, że konsekwentne krajowe polityki ścigania we wszystkich Państwach Członkowskich stanowią warunek wstępny dla wspólnej i wiarygodnej polityki ścigania UE w zakresie narkotyków. Państwa Członkowskie podejmą wysiłki mające na celu osiągnięcie spójności standardów praktyk ścigania w Państwach Członkowskich.

Ponadto ocena funkcjonowania decyzji ramowej ustanawiającej minimalne przepisy dotyczące elementów składowych czynów przestępczych i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami, z uwzględnieniem ich wpływu na międzynarodową współpracę sądową w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami, będą stanowić integralną część strategii.

4. *Wzmocnienie, w ramach struktur UE, współpracy w zakresie egzekwowania prawa, dochodzeń karnych i nauk sądowych pomiędzy Państwami Członkowskimi UE, które mają wspólne interesy i/lub stają wobec tych samych problemów związanych z narkotykami.*

Większy zakres współpracy mógłby zostać stworzony dla Państw Członkowskich, które stają wobec tych samych problemów (na przykład nielegalne wykorzystanie prekursorów, przemysł kokainy, heroiny i konopii, produkcja narkotyków syntetycznych, zagadnienia dotyczące dochodzeń karnych i nauk sądowych), które mogłyby współpracować przy poszukiwaniu rozwiązań w ramach projektów. Wysiłki te zapewne sprawią, że egzekwowanie prawa, działania celne i sądowe w zakresie narkotyków staną się bardziej skuteczne. Takie projekty mogą na przykład przybrać formę wspólnych dochodzeń, zespołów dochodzeniowo-śledczych, tworzenia sieci wymiany w danej dziedzinie, projektów określenia charakterystyki narkotyków (*drug profiling*), szkoleń, seminariów lub konferencji na dany temat. W tej dziedzinie, należy w pełni wykorzystać potencjał Europolu, Eurojustu i CEPOL-u. Państwa Członkowskie powinny dzielić się wiedzą i doświadczeniami zdobytymi podczas realizacji wspólnych projektów ze sobą nawzajem oraz z Komisją, Europolem i Eurojustem, z wykorzystaniem odpowiednich struktur Rady tak by można było stosować najlepsze praktyki w innych obszarach.

5. *Zintensyfikowanie działań związanych z egzekwowaniem prawa skierowanych na państwa nie będące członkami UE, szczególnie na państwa będące producentami narkotyków i regiony leżące wzdłuż szlaków przemytniczych.*

Zlikwidowanie większości punktów kontroli granicznych na granicach wewnętrznych sprawiło, że UE stała się jeszcze bardziej atrakcyjnym rynkiem dla nielegalnych narkotyków i nielegalnego wykorzystania prekursorów. Gdy nielegalne produkty już znajdują się na terytorium Unii, możliwy jest w miarę swobodny obrót nimi bez przyciągania uwagi władz celnych lub krajowych organów ścigania. Międzynarodowa przestępczość zorganizowana nie respektuje ani granic ani władz krajowych.

Dlatego też współpraca europejska dotycząca kontroli towarów wysokiego ryzyka przywożonych na teren Unii, jak również egzekwowanie prawa w odniesieniu do nielegalnego handlu narkotykami na terenie UE powinna zostać zintensyfikowana. W celu uczynienia Unii mniej atrakcyjną dla organizacji przestępczych, konieczne jest, by organy ścigania i władze celne wzmocniły kontrole na swoich odpowiednich terytoriach. Kontrole krajowe stanowią uzupełnienie dla środków podejmowanych na zewnętrznych granicach UE. Służby celne i organy ścigania powinny współpracować w celu realizacji tej polityki.

W przypadku działań organów ścigania poza terytorium UE, kluczowe znaczenie ma monitorowanie, usprawnienie i, tam gdzie to konieczne, rozbudowanie sieci oficerów łącznikowych Państw Członkowskich UE w państwach trzecich. Z należnym poszanowaniem podstawowych zasad UE, należy podjąć zdecydowane działania w celu zachęcenia do i rozszerzenia współpracy z organami ścigania w państwach trzecich, zapewniając im wsparcie finansowe i logistyczne jak również przeprowadzić więcej wspólnych projektów, w których Państwa Członkowskie dzielą się wiedzą i doświadczeniem w celu rozwiązania wspólnego problemu. W celu realizacji tego priorytetu należy w pełni wykorzystać instrumenty Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB).

§ 5. Zagadnienie o szerokim przekroju: współpraca międzynarodowa

- 28.** W dziedzinie współpracy międzynarodowej, Strategia Antynarkotykowa UE na lata 2005-2012 ma na celu osiągnięcie następujących konkretnych i możliwych do określenia wyników:

Wymierne wzmocnienie skutecznej i bardziej widocznej koordynacji pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz pomiędzy nimi a Komisją w promowaniu i rozwijaniu zrównoważonego podejścia do problemu narkotyków i prekursorów w kontaktach z międzynarodowymi organizacjami i państwami trzecimi oraz na międzynarodowych forach. To wraz z celem zmniejszenia produkcji i podaży narkotyków w Europie oraz pomoc państwom trzecim w obszarach priorytetowych zmiierzająca do zmniejszenia popytu ma narkotyki stanowi integralną część współpracy politycznej i na rzecz rozwoju.

- 29.** Globalny charakter problemu narkotyków wymaga zastosowania regionalnego, międzynarodowego i wielostronnego podejścia. Uznając zasadę współodpowiedzialności, koordynacja i współpraca muszą zostać zintensyfikowane, zarówno dwustronnie (pomiędzy Unią a państwami trzecimi) i w ramach międzynarodowych organizacji i forów.

Wymaga to również wszechstronnych wysiłków, które obejmują egzekwowanie prawa, zlikwidowanie, zmniejszenie popytu oraz alternatywne źródła utrzymania i alternatywne inicjatywy rozwojowe wspierane przez społeczności lokalne. Programy antynarkotykowe państw trzecich mają małe szanse powodzenia, jeżeli nie obejmują wszystkich czterech elementów, wraz ze zwiększonym zaangażowaniem Unii Europejskiej i Państw Członkowskich.

30. W stosunkach zewnętrznych określono następujące priorytety:

1. *Skoordynowane, skuteczne i bardziej widoczne działania Unii w organizacjach międzynarodowych i na różnych forach wzmacniające i promujące zrównoważone podejście do problemu narkotyków.*

UE powinna mieć na celu rozszerzanie swojego wpływu politycznego na arenie międzynarodowej oraz osiągnięcie maksymalnego wpływu z wykorzystaniem zasobów, jakie poświęca dla zwalczania produkcji i nielegalnego handlu narkotykami oraz zmniejszenia popytu na narkotyki i związane z tym negatywne konsekwencje.

Państwa Członkowskie i Komisja powinny kontynuować konsultacje w Radzie w celu ustanowienia wspólnego podejścia i koordynowania ich działań dotyczących problemu narkotyków na forach międzynarodowych. Tak jak w przeszłości, to wspólne podejście powinno być skierowane zarówno na wysiłki w organizacjach międzynarodowych jak i na forach takich jak Rada Europy (Grupa Pompidou), UNODC, Grupa Dublińska, WHO i UNAIDS oraz na stosunki Unii z państwami trzecimi².

² W konkluzjach Rady w sprawie stosunków UE-ONZ przyjętych w grudniu 2003 r., Rada oświadczyła między innymi, że jest zdeterminowana by zwiększyć spójność przesłania UE na forum ONZ za pomocą właściwego zarządzania jej oświadczeniami i lepszego koordynowania wsparcia.

2. *Specjalne wysiłki w odniesieniu do krajów kandydujących³, i potencjalnych krajów kandydujących⁴, takich jak kraje Procesu Stabilizacji i Stowarzyszenia.*

Unia powinna podejmować wysiłki w celu zachęcenia krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów do przyjęcia i stosowania dorobku UE i do uczestnictwa, w możliwie najszerszym zakresie, w istniejących strukturach takich jak EMCDDA, Europol i Eurojust.

3. *Udzielanie pomocy państwom trzecim, z uwzględnieniem Państw Europejskiego Sąsiedztwa oraz kluczowym państwom będącym producentami i krajami tranzytowymi by ich działania były bardziej skuteczne w zmniejszaniu popytu i podaży narkotyków, zarówno dzięki bliższej współpracy pomiędzy Państwami Członkowskimi UE jak i poprzez uwzględnianie zagadnień związanych z narkotykami w ogólny dialog nt. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz współpracę na rzecz rozwoju.*

Nowe umowy o współpracy pomiędzy UE a państwami trzecimi powinny nadal zawierać specjalną klauzulę o współpracy nad kontrolowaniem narkotyków. Klauzula ta powinna być dostosowana do realiów regionu lub kraju i powinna niezmiennie podlegać zasadzie ustalonej na 20-tej Specjalnej Sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ (zrównoważone i zintegrowane podejście oparte na zasadzie współodpowiedzialności). Ponadto, ocena WE i programy współpracy Państw Członkowskich powinny obejmować, w stosownych przypadkach, ocenę projektów kontroli narkotyków.

Oczywistym jest, że każda polityka aby była skuteczna musi zawierać klarowne priorytety. Plany działań UE w zakresie narkotyków i mechanizmy stosowane we współpracy z innymi regionami, szczególnie mechanizm w zakresie narkotyków na wysokim szczeblu UE/LAC powinien nadal stanowić podstawę dla współpracy Unii z Państwami Ameryki Południowej (LAC) w zakresie narkotyków. Wysiłki UE powinny opierać się zarówno na znaczeniu problemu narkotyków w Unii dla danego państwa lub regionu oraz na wpływie problemu narkotyków na zrównoważony rozwój tego kraju lub regionu.

³ Obecnie: Bułgaria, Rumunia, Turcja i Chorwacja*

⁴ Obecnie Albania, Bośnia i Hercegowina, była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Serbia i Czarnogóra, *Chorwacja nadal stanowi część Procesu Stabilizacji i Stowarzyszenia.

Szczególną uwagę należy zwrócić na współpracę z państwami leżącymi wzdłuż wschodniej granicy Unii⁵, Państwami Bałkańskimi, Afganistanem i jego sąsiadami, krajami Ameryki Południowej i Karaibów, Marokiem, oraz państwom leżącym wzdłuż innych szlaków narkotykowych.

Włączenie zaniepokojenia problemem narkotyków we współpracę na rzecz rozwoju (między innymi poprzez kontynuowanie zachęcania do poszukiwania alternatywnych źródeł dochodu) może również w wysokim stopniu pomóc zwiększyć żywotność wysiłków UE w celu zmniejszenia podaży narkotyków i konsekwencji ich zażywania.

Ponadto, wsparcie w celu ułatwienia międzynarodowej współpracy policji i służb celnych będzie nadal odgrywać ważną rolę, jeżeli problem produkcji i nielegalnego handlu narkotykami nie zostanie skutecznie rozwiązany. W tym względzie, ustalenia dotyczące współpracy regionalnej, które obejmują wszystkie kraje wzdłuż określonych szlaków narkotykowych i możliwi kluczowi partnerzy mogą odgrywać ważną rolę w zapewnieniu, że zostały wprowadzone wszechstronne rozwiązania.

WE i Państwa Członkowskie dokładają wszelkich wysiłków, by priorytety te zostały odzwierciedlone w ich budżetach zarezerwowanych na stosunki zewnętrzne, z uwzględnieniem możliwych linii budżetowych na rzecz narkotyków. Państwa Członkowskie i Komisja mogą i powinny lepiej wykorzystać ich wspólną wiedzę, know-how i doświadczenie w relacjach z państwami trzecimi w dziedzinie narkotyków.

§ 6. Zagadnienie o szerokim przekroju: informacje, badania i ocena

31. Informacje i badania

W dziedzinie informacji i badań, Strategia Antynarkotykowa UE na lata 2005-2012 przyniesie następujący możliwy do określenia wynik:

Lepsze zrozumienie problemu narkotyków i opracowanie optymalnej reakcji na to zagadnienie za pomocą wymiernego i zrównoważonego rozwijania wiedzy i związanej z nią infrastruktury.

⁵ Obecnie Federacja Rosyjska, Białoruś i Ukraina.

W dziedzinie informacji i badań określono następujące priorytety:

1. Rozwijanie infrastruktury UE związanej z wiedzą w dziedzinie narkotyków i konsolidacja systemów informowania nt. narkotyków i narzędzi opracowanych w latach 2000-2004 z pełnym wykorzystaniem potencjału EMCDDA i Europolu.
2. Każdy z planów działań UE powinien uwzględniać priorytetowe tematy badań, które należy propagować na poziomie UE, biorąc pod uwagę szybki rozwój problemu narkotyków. Wymiana i rozpowszechnianie na dużą skalę wyników badań, doświadczeń i dobrych praktyk powinny być promowane w Państwach Członkowskich i na poziomie UE, biorąc pod uwagę pracę wykonaną przez odpowiednie organizacje międzynarodowe. Specjalną uwagę należy przykładac do szkolenia profesjonalistów i do konsultowania się z prywatnymi i publicznymi działaczami.

32. Ocena

W dziedzinie oceny, Strategia Antynarkotykowa UE na lata 2005-2012 przyniesie następujący możliwy do określenia wynik:

Aby jednoznacznie określić korzyści i braki obecnych działań na poziomie UE, należy kontynuować ocenę, która będzie stanowić integralną część podejścia UE do polityki antynarkotykowej.

W dziedzinie oceny określono następujące priorytety:

Komisja, wspierana przez Państwa Członkowskie, EMCDDA i Europol, będzie odpowiedzialna za trwałą i całościową ocenę strategii i planu działań.

EMCDDA and Europol. Powinno to zostać przeprowadzone na podstawie odpowiednich narzędzi metodologicznych i parametrów, biorąc pod uwagę pracę w tej dziedzinie wykonaną przez EMCDDA i Europol.